

NOTAT

12. april 2021
Sag 2021-2151

Bilag 4.2. Innovationssystemet og sammenhæng til erhvervsfremmesystemet

Dette notat giver et overblik over det nationale innovationssystem og skitserer, hvordan Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse kan arbejde for en effektiv og sammenhængende innovationsindsats inden for rammerne af sin strategi.

Baggrund

Innovation er en central drivkraft for virksomheders udvikling og konkurrenceevne samt samfundets velstand og generelle udvikling. Innovation betragtes bredt og dækker ifølge OECD områderne produktinnovation, procesinnovation, markedsføringsinnovation og organisatorisk innovation.

Danmark er i dag et af de stærkeste forskningslande i verden. Det skyldes blandt andet Danmarks høje investeringer i forskning og en vedvarende indsats for at skabe gode rammer for videnproduktion. Danmark har til gengæld et uforløst potentiale, når det kommer til at omsætte videnproduktionen til kommerciel innovation i virksomhederne.¹ Det kommer blandt andet til udtryk ved, at FoU-indsatsen i erhvervslivet koncentrerer sig på færre og store virksomheder, hvilket er med til at indsnævre vækstlaget.

På den baggrund nedsatte EU-Kommissionen og Uddannelses- og Forskningsministeriet (UFM) i 2019 et internationalt panel til at gennemgå det danske innovationssystem. Arbejdet resulterede i en rapport, der beskriver innovationssystemet og dens potentialer og udfordringer. Rapporten konkluderede bl.a., at en af innovationssystemets største udfordringer er, at systemet er fragmenteret og uden en fælles strategi.

Som opfølgning på rapporten er der taget diverse initiativer for at styrke elementer i systemet. Eksempler herpå er UFM og bestyrelsens samarbejde om klynger, nye resultatkontrakter med de Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter (GTS'er) og fokus på styrket samarbejde mellem erhvervshuse og videnaktører, for eksempel med fælles tilstedeværelse af GTS og Innovationsfonden i erhvervshusene fra 2021². Herudover har regeringen lanceret en grøn forskningsstrategi, således at forskningen skal bidrage til, at Danmark bliver et grønt foregangsland. I strategien udpeges fire innovationsmissioner, der har potentiale til

ERHVERVSSTYRELSEN

Vejlsøvej 29
8600 Silkeborg

Tlf. 35 29 17 00
CVR-nr 10 15 08 17
E-post deb@erst.dk
www.erst.dk

ERHVERVS MINISTERIET

¹ <https://ufm.dk/forskning-og-innovation/rad-og-udvalg/tidligere-rad-og-udvalg/viden-baseret-innovation-i-verdensklasse>

² <https://www.ft.dk/samling/20191/almdel/ufu/spm/160/svar/1691998/2249486.pdf>

at hjælpe den grønne omstilling: Fangst og lagring eller anvendelse af CO₂, grønne brændstoffer til transport og industri (Power-to-X), klima- og miljøvenligt landbrug og fødevarerproduktion samt genanvendelse og reduktion af plastaffald³.

Aktører i innovationssystemet

Der er en lang række forskellige aktører på innovationsområdet. Dertil kommer, at innovationssystemet har vigtige tråde til internationale samarbejdspartnere og viden, herunder bl.a. videninstitutioner, virksomheder og finansiering, hvorfor innovation ofte sker på tværs af landegrænser.

Nedenstående tabel giver et overblik over centrale tilskuds- og finansieringsgivende aktører i innovationssystemet samt den målgruppe, de fokuserer på.

Tabel 1: Tilskuds- og finansieringsgivende aktører i innovationssystemet

Aktør	Rolle	Målgruppe
Uddannelses- og Forskningsministeriet (UFM)	Yder forskelligartet støtte til forskning og innovation. Bl.a. gennem grundbevillinger til videninstitutioner, resultatkontrakter med GTS'er og delvis finansiering af innovationscentre.	Forsknings- og uddannelsesinstitutioner, GTS'er, innovationscentre, forskere mv.
Innovationsfonden	Støtter gennem div. programmer strategisk forskning og innovation. Nationale programmer strækker sig fra støtte til videnbaseret iværksætteri til store komplekse projekter med mange deltagere. Eksempler på programmer: Innobooster, Innofounder og Grand Solution.	Iværksættere, virksomheder, forskere og videninstitutioner
Vækstfonden	Yder lån samt stiller kautioner og garantier til danske virksomheder, herunder til innovationsrettede indsatser. Yder forskellige muligheder efter virksomhedens modenhed.	Virksomheder med vækstpotentiale
Udviklings- og demonstrationsprogrammer	Uddeler midler til udvikling og demonstration inden for tre hovedkategorier: grøn omstilling (GUDP), miljø (MUDP) og energiteknologi (EUDP).	Virksomheder, GTS'er og universiteter mv.
Private fonde	Uddeler fondsmidler til en bred palette af indsatser, herunder innovationsrettede indsatser.	Primært virksomheder og forskere

³ [Link til pressemeddelelse på Uddannelses- og Forskningsministeriets hjemmeside](#)

Aktør	Rolle	Målgruppe
	Eksempler: Industriens fond og Novo Nordisk fonden.	
Horizon Europe 2020 (EU's forsknings- og innovationsramme-program 2021-2027)	Yder direkte støtte til innovationsprojekter gennem partnerskaber om innovation på europæisk niveau.	Operatører, konsortier, virksomheder, forskere m.v.
Interreg-programmer	Programmer, der støtter regional udvikling gennem grænseoverskridende samarbejder mellem EU-nabolande. Støtter typisk forsker-til-forsker samarbejde og klynge-til-klynge samarbejde.	Forskere, klyngeorganisationer og evt. virksomheder

Sammenhæng mellem erhvervsfremmesystemet og innovationssystemet

Mens erhvervsfremmesystemets formål er at styrke udviklingen i dansk erhvervsliv, fokuserer innovationssystemet på videnbaseret innovation, dvs. rammerne for, at forskere, iværksættere og etablerede virksomheder kan anvende viden fra videninstitutioner kommercielt. Systemsammenhæng er vigtigt af tre grunde. For det første skal virksomhederne opleve koordination og komplementaritet mellem den statslige indsats for videnbaseret innovation og erhvervsfremmesystemet, herunder bestyrelsens tiltag, så det bliver enkelt og attraktivt at deltage i de offentlige ordninger. For det andet bidrager det til, at virksomhedernes behov imødekommes mest effektivt, uanset hvilken ordning virksomhederne starter med at modtage service fra. For det tredje understøtter det en bedre udnyttelse af de offentlige midler ved en potentielt højere kapacitetsudnyttelse og færre overlappende tilbud i begge systemer.

Sammenhængen mellem erhvervsfremmesystemet og innovationssystemet sikres i erhvervsfremmesystemet særligt af erhvervshusene gennem deres knudepunktsfunktion, og af klyngerne gennem deres bevillinger fra UFM og bestyrelsen.

I innovationssystemet er Innovationsfonden og de internationale innovationscentre to centrale aktører.

Innovationsfonden er den udmøntende fond for offentligt konkurrenceudsatte strategiske forsknings- og innovationsmidler. Fonden skal understøtte en sammenhængende forsknings- og innovationsindsats lige fra grundlagsskabende forskning til markedsnær udvikling og innovation, som bidrager til at øge forsknings- og innovationsindsatsen i virksomheder. Det er også en væsentlig opgave for Innovationsfonden at koordinere sin bevillingsfunktion med andre relevante offentlige og private bevillingsmyndigheder samt med forsknings- og innovationsudførende aktører i det samlede forsknings-, innovations- og erhvervsfremmesystem. Fondens tre politisk bestemte fokusområder i 2021 er: 1) klima, miljø

og grøn omstilling, 2) life science, sundhed og velfærdsteknologi samt 3) teknologi og innovation, der skaber værdi og vækst.

UFM og Udenrigsministeriet har i fællesskab etableret syv internationale innovationscentre placeret i strategiske byer/områder, fx Silicon Valley og Seoul. Innovationscentrene har til opgave at bistå forskere og danske virksomheder med innovation ved at fremme adgangen til international viden, netværk, innovation, kapital og markeder.

Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses rolle på innovationsområdet

Bestyrelsens strategi fokuserer på, at virksomheder i hele landet får styrket deres konkurrencekraft gennem innovation. De væsentligste elementer i den innovationsrettede indsats er at styrke SMV'ernes innovationskultur og -kapacitet og fremme innovationssamarbejde. De konsoliderede og landsdækkende klyngeorganisationer er vigtige aktører. Klyngerne skal ifølge strategien være katalysatorer for innovation, udvikling og vækst ved at samle hele økosystemer og være bindeled mellem virksomheder, videninstitutioner m.fl.

De midler, Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse kan prioritere på området, kan med fordel ses i sammenhæng med de mange aktører og midler, der allerede findes. Bestyrelsen skal derfor finde sin rolle på innovationsområdet, hvor overlappende indsatser undgås, og hvor midlerne bruges mest optimalt til at understøtte innovation i danske virksomheder.

Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse kan vælge at fokusere sine indsatser på den brede innovationsindsats målrettet virksomheder i hele landet, som ikke på nuværende tidspunkt er meget innovative. Den brede målgruppe af især SMV'er for at styrke deres innovationskraft, herunder SMV'er, der endnu ikke har innovationsaktiviteter. Konkrete indsatser kan fx være målrettet de forberedende og tidlige stadier af innovationsprocesserne. Ved at fokusere på indledende indsatser til den brede målgruppe har bestyrelsen mulighed for at udnytte, at indsatser gennem det decentrale erhvervsfremmesystem kan nå ud til en bred palette af forskellige virksomheder, som ellers ikke orienterer sig mod innovationsfremmesystemet. På den måde kan bestyrelsen komplementere andre mere specialiserede innovationsordninger.

Danske virksomheders deltagelse i internationale samarbejder om innovation med stærke, internationale aktører har generelt en positiv betydning for konkurrenceevnen og markedsadgang. Samarbejde med de bedste fagmiljøer uden for Danmark er samtidig en forudsætning, hvis danske innovationsmiljøer skal være i verdensklasse og bidrage med løsninger på de største globale udfordringer, herunder den grønne omstilling.

Endelig kan bestyrelsens tiltag på innovationsområdet tænkes sammen med erhvervshusenes rolle og opgaver. Af rammeaftalen mellem KL og Erhvervsministeriet om erhvervshusene fremgår det, at erhvervshusene fortsat skal have et tæt og indgående samarbejde med relevante innovations- og videnmiljøer, herunder bl.a. via klyngerne. Bestyrelsen kan med fordel understøtte dette samarbejde.